

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Olomouc

Inspekční zpráva

Základní škola Prostějov, Kollárova ul. 4

Kollárova 4, 796 01 Prostějov

Identifikátor: 600 120 414

Zřizovatel: Město Prostějov, Nám. T. G. Masaryka 12 - 14, 796 01 Prostějov

Školský úřad Prostějov, Vojáčkovo nám. 5, 796 40 Prostějov

Termín konání orientační inspekce: 22. - 24. září 1999

Čj.	113 200/99-11099
Signatura	om3ct101

I. stupeň

Český jazyk a literatura

Výuka na prvním stupni probíhá podle učebního plánu a osnov Obecná škola. Časová dotace v českém jazyku a literatuře odpovídá učebnímu plánu. Vyučovací hodiny českého jazyka jsou zařazeny na počátek vyučování. Pozornost žáků je v tuto dobu nejlepší. Plánováním učiva na období pěti let je pro danou třídu zajištěna kontinuita výuky.

Odborná a pedagogická způsobilost je na prvním stupni devadesátiprocentní, v českém jazyku a literatuře sto procentní. Tři čtvrtiny vyučujících jsou pedagogové s dlouholetou praxí.

Pro výuku českého jazyka a literatury je ve škole dostatek prostor, učebny vyhovují hygienickým zásadám. První a druhé třídy i školní družina jsou umístěny ve vedlejší budově. Vybavení učeben je nadstandardní. V každé třídě je počítač, pro dvě třídy video a televize. Kabinety pro předměty prvního stupně jsou na každé budově a jsou standardně vybaveny. Učebny i chodby jsou esteticky vyzdobeny pracemi žáků i učitelů.

Navštívené vyučovací hodiny odpovídaly svou organizací a strukturou věku žáků. U všech vyučovacích hodin byl stanoven a dosažen jejich cíl. Převažovaly metody slovně názorného vyučování. V jedné hodině byla použita algoritmizace při výuce vyjmenovaných slov v počítačové učebně. Učitelé průběžně kontrolovali pochopení učiva a jeho osvojení.

Touha po osvojení nového učiva u mladších žáků byla povzbuzována kladnou motivací vyučujících. Hodnocení žáka bylo okamžitě po kontrole výsledků jeho práce a bylo vždy kladnou motivací. Aktualizace učiva byla prováděna, žáci sdělovali své poznatky a porovnávali je se zjištěnými výsledky. Domácí úkoly byly zadávány jen z procvičeného učiva a ještě byly se žáky konzultovány.

Osobnost žáka byla při výuce respektována. Ve třídách jsou dohodnuta pravidla komunikace mezi žáky a učitelem. Slovní vyjadřování vyučujících je přiměřené věku žáka a přispívá k utužování důvěry mezi učitelem a žákem. Na celém prvním stupni projevují žáci pozitivní vztah k výuce.

Výsledky výuky nelze objektivně vyhodnotit.

Vzhledem k vzdělávacímu programu školy je plánování a příprava výuky na velmi dobré úrovni. Jako vynikající jsou hodnoceny personální, materiální a psychohygienické podmínky. Velmi dobrá je organizace, metody a formy práce. Vynikající je způsob motivace a hodnocení a též úroveň interakce a komunikace mezi učiteli a žáky.

Kvalita vzdělávání v českém jazyku na prvním stupni je velmi dobrá.

Matematika

Výuka matematiky na prvním stupni probíhá podle učebního plánu a učebních osnov Obecná škola. Ve všech ročnících prvního stupně je matematika vyučována v pěti hodinách týdně, což odpovídá učebnímu plánu. Ve čtvrtém ročníku se třiceti dvěma žáky je třída dělena na dvě skupiny. Toto dělení platí i v českém a cizím jazyku. Časové plány vyučujících jsou vypracovány na období pěti let, tím je zajištěna kontinuita vzdělávání mezi jednotlivými ročníky.

Odborná a pedagogická způsobilost je sto procentní, což se pozitivně projevuje na úrovni výuky. Materiální podmínky jsou na vynikající úrovni, učitelé mají rovněž dostatek učebních

pomůcek i kalkulačků. Někteří učitelé využívají i pracovní sešity. Zařazováním relaxačních chvil, dostatečným větráním učebny, přiměřeným pracovním tempem, dohledem na správné držení těla při psaní a tělesné výšce odpovídajícím nábytkem vytváří škola pro žáky vynikající psychohygienické podmínky.

Dobře organizačně připravená výuka byla bez metodických chyb. Procvičení probraného učiva bylo dostatečné, objevila se i práce s chybou. Pro rychleji pracující žáky bylo připraveno dosti úkolů, takže čas pro výuku byl dokonale využit. Písmo žáků odpovídalo věku, sešity byly opraveny vyučujícími, někde však chyběla oprava od žáka. Při výuce byly uplatňovány alternativní způsoby řešení úkolů, žákům se dařilo nacházet různé způsoby řešení téže úlohy.

Motivace, hodnocení, interakce a komunikace odpovídá výše uvedenému zápisu u českého jazyka a literatury.

Plánování, příprava, personální, materiální a psychohygienické podmínky jsou vynikající. Organizace, formy a metody výuky jsou na velmi dobré úrovni. Motivace, hodnocení, interakce a komunikace jsou vynikající.

Kvalita vzdělávání v matematice na prvním stupni je velmi dobrá.

II. stupeň

Fyzika

Stanovená časová dotace (2 hodiny týdně v každém ročníku) odpovídá učebnímu plánu zvoleného vzdělávacího programu. Učivo je v předložených časově tematických plánech rozvrženo tak, aby všechny tematické celky stanovené učebními osnovami byly v průběhu 6. - - 9. ročníku probrány a zároveň nedošlo k obsahové duplicitě. Plán pro 8. a 9. ročník je náročný z toho důvodu, že v předcházejících ročnících byla fyzika dotována pouze jednou hodinou týdně. O přítomnosti žáků se specifickými poruchami učení a chování a způsobu práce s nimi jsou učitelé informováni. V průběhu hospitací nebyla odlišná práce s těmito žáky příliš patrná.

Výuka fyziky je zajištěna pedagogem s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Hodiny probíhají v odborné učebně fyziky a chemie s rozvody elektrické energie, rozvody plynu a vody chybí. Prostředí učebny je pro žáky málo podnětné. Standardní vybavení učebními pomůckami doplněné výukovými programy umožňuje plnit vzdělávací cíle včetně praktických cvičení. V malém počtu jsou pouze přesnější měřicí přístroje. Učebnicový fond je dostatečný. Zařazení předmětu do rozvrhu hodin ve většině případů vyhovuje obecným psychohygienickým a didaktickým zásadám.

Výukové cíle byly stanoveny přiměřeně vzhledem k věku a schopnostem žáků, nepodařilo se je však vždy úspěšně splnit. Uplatňovala tradiční výukové postupy - rozhovor, frontální a samostatná činnost, demonstrační pokus, práce s učebnicí, řešení úloh. U žáků rozvíjela schopnost aplikovat získané vědomosti do praxe, účelně využívala učební pomůcky, tabulky, učebnice a kalkulačky. V některých fázích hodin bylo pracovní tempo příliš vysoké a nebyly tak dostatečně respektovány individuální potřeby a schopnosti žáků. Drobné nedostatky byly zjištěny v interpretaci současného stavu teorie a praxe a uplatňování správných matematických postupů při řešení slovních úloh.

Vyučující žáky průběžně motivovala, méně však využívala jejich životní zkušenosti, praktické znalosti a dovednosti. Výchozí vědomosti prověřovala zpravidla v úvodním frontálním opakování. Objektívni hodnocení žáků mělo zpravidla motivační charakter, někdy však chybělo slovní zdůvodnění a analýza chyb, často je využívána klasifikace. Otázky učitelka rovnoměrně rozložila na pamětní zvládnutí učiva i na pochopení zákonitostí a souvislostí v návaznosti na probírané učivo. Při zadávání úkolů byly respektovány individuální dispozice a schopnosti

žáků. Princip zpětné vazby nebyl vždy důsledně uplatňován, sebehodnocení žáků nebylo patrné.

Pravidla jednání a vzájemné komunikace jsou žákům známé. V průběhu vyučování je všichni respektovali. Atmosféra byla pracovní, mírně rušná, což odpovídá způsobu výuky a charakteru předmětu. Učitelka systematicky usměrňovala a korigovala činnost žáků. Velmi dobře uplatňovala své verbální schopnosti. V průběhu vyučování pracovali žáci aktivně, někdy však neměli dostatek prostoru pro vyjadřování vlastních názorů a myšlenek. Komunikativní dovednosti žáků se většinou omezily na krátké jednoduché věty. Výrazně pozitivní nebo negativní vztah žáků k výuce nebyl pozorován.

Plánování a příprava výuky je na dobré úrovni vzhledem ke vzdělávacímu programu školy. Pro výuku jsou vytvořeny velmi dobré personální, materiální a psychohygienické podmínky. Organizace, metody a formy práce, motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou dobré.

Celková kvalita výuky fyziky je dobrá.

Matematika

Stanovené časové dotace jsou v souladu s učebním plánem. Rozvržení tematických celků v jednotlivých ročnících koresponduje s doporučeným členěním dle učebních osnov. Výuku matematiky doplňují nepovinné a volitelné předměty - cvičení z matematiky v 8. a 9. ročníku a informatika v 8. ročníku.

Matematiku vyučují v současnosti dvě učitelky s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Výuka probíhá zpravidla v kmenových třídách. Jsou prostorné, čisté, světlé, zařízeny standardním nábytkem, vyhovují obecným psychohygienickým zásadám. Podnětnost učebního prostředí je nižší, neboť omezený počet nástěnek, magnetických tabulí apod. neumožňuje dostatečně prezentovat výukové materiály. Ve škole je dostatek starších funkčních pomůcek, nově byly pořízeny zejména kalkulátory a výukové programy. Žáci mají dostatek učebnic a dalších studijních materiálů. Do rozvrhu hodin je matematika zařazena optimálně - většinou do prvních hodin, nejpozději je vyučována 4. hodinu.

Při výuce byly uplatňovány tradiční metody a formy práce, struktura hodin odpovídala věku a schopnostem žáků. Z hlediska obsahu a náročnosti učiva byly hodiny přizpůsobeny specifickým podmínkám ve třídě, individuální péče byla věnována pomalejším žákům a žákům s poruchami učení zejména při samostatné činnosti. Ve většině hodin měli žáci dostatek prostoru pro formulování vlastních názorů a postupů směřujících k alternativnímu způsobu řešení úkolů. V rámci procvičování (dle vhodnosti tematických celků) byl důraz položen na rozvíjení schopností aplikovat získané vědomosti při řešení praktických úloh. Učivo bylo interpretováno věcně správně v souladu se současným stavem teorie a praxe.

Účinnost motivace výrazně ovlivňuje obsahová náplň tematických celků, což se negativně projevilo v 9. ročnících. V ostatních ročnících byla vstupní i průběžná motivace efektivní. Žáci byli ve všech hodinách aktivní, pracovali se zájmem. Opakování mělo vždy návaznost a souvislost s probíraným učivem. Otázky většinou směřovaly k pochopení vztahů a souvislostí. Hodnocení žáků mělo převážně motivující charakter. Uplatnit se mohli i žáci slabší a pomalejší vzhledem k tomu, že učitelky vycházely z individuálních dispozic žáků a pozitivně hodnotily také snahu a pokrok. Systematicky byl uplatňován princip zpětné vazby. Analýza chyb a nedostatků je průběžně prováděna. Metoda práce s chybou je uplatňována rovněž při vyhodnocování písemných prací, jsou přijímána i následná opatření.

Mezi žáky a vyučujícími jsou daná pravidla jednání, komunikace, hodnocení a klasifikace.

Vzájemné vztahy a způsob komunikace mezi žákem a pedagogem jsou založeny na otevřenosti a upřímnosti. Ve většině hodin vytvářely učitelky prostor pro diskuzi, žáci tuto možnost však dostatečně nevyužívali. Komunikativní schopnosti žáků jsou na běžné úrovni, v průběhu hodin nebyly systematicky rozvíjeny. Velmi dobrý verbální projev učitelek pozitivně ovlivňoval průběh hodin. Kladný vztah k předmětu a výuce mají spíše žáci nižších ročníků.

Plánování a příprava výuky vzhledem ke vzdělávacímu programu a učebním cílům je vynikající. Rovněž personální podmínky jsou vynikající, neboť obě učitelky mají požadované vzdělání. Prostorové, materiálně--technické a psychohygienické podmínky umožňují bezproblémové plnění vzdělávacích cílů a jsou hodnoceny jako velmi dobré. Velmi dobrý byl i průběh vzdělávání - organizace, metody a formy práce, motivace a hodnocení, kvalita vzájemné spolupráce a komunikace.

Kvalita výuky matematiky je velmi dobrá.

Na základě provedených hospitací, předložené dokumentace a prohlídky vybraných žákovských prací je kvalita vzdělávání v českém jazyce a matematice na prvním stupni a fyzice a matematice na druhém stupni hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry školy jsou stanoveny na pět let dopředu. Záměry vycházejí ze současného stavu školy, zejména personálního obsazení pedagogického sboru. V současnosti je 15 pedagogů ve stáří nad 45 roků.

Současný ředitel školy stanovil tyto tři priority:

- a) počítačovou gramotnost,
- b) vybavení učeben encyklopediemi, přístupem na Internet, fonotékami a videotékami
- c) mimoškolní činnost zejména pro starší žáky, tedy dobře vybavený školní klub.

Tyto záměry jsou reálné, z větší části uskutečněné. Další realizace závisí na finančních prostředcích přidělených zejména zřizovatelem.

Výuka probíhá podle schválených učebních plánů. Na prvním stupni podle plánu Obecná škola a na druhém stupni podle Základní školy. Učební osnovy jsou rozpracovány do časových plánů pro jednotlivé předměty na období stanovené učebním plánem. Pět volitelných předmětů a devět nepovinných předmětů tvoří dostatečnou rozšiřující nabídku vyučovacích předmětů. Žáci mohou dále realizovat své potřeby v deseti zájmových útvarech. Čtyři žáci se specifickými poruchami učení mají zpracovány individuální plány učiva. Jeden žák je v přímé péči pedagogicko-psychologické poradny. Plán kontrolní a hospitační činnosti má pouze rámcový charakter.

V oblasti plánování je škola velmi dobrá.

Organizování

Všem pracovníkům jsou vymezeny kompetence a delegovány příslušné pravomoci. Dokumentace školy je vedena. Jako poradní orgány byly zřízeny: pedagogická rada, předmětové komise, metodické sdružení a rada školního klubu. Přístup k potřebným informacím je jeden z prioritních úkolů dlouhodobé koncepce školy. Ochrana osobních dat

i důvěrných informací je zajištěna. Informovanost rodičů škola zajišťuje osobním kontaktem učitelů s rodiči, pomocí žákovských knížek a informacemi na třídních schůzkách. Klub přátel školy spolu s vedením školy řeší připomínky rodičů. Škola se dostatečně prezentuje na veřejnosti zejména pořádáním divadelních představení a účastí žáků na soutěžích, malá je informovanost o dění na škole v masmediích. Výroční zpráva o činnosti školy poskytuje dostatek informací, je v ní však málo sebehodnotících prvků.

Organizování chodu školy je velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Způsob vedení a motivování pracovníků vychází z celkového organizačního systému. Základem operativního řízení jsou krátkodobé měsíční plány, pravidelné provozní porady, pedagogické porady a zejména osobní jednání. Ředitel školy i zástupkyně uplatňují demokratické formy řízení. Ve své práci se snaží vytvářet optimální podmínky pro uplatňování tvořivosti a iniciativy pracovníků. Mají dostatek prostoru při využívání výukových metod a forem práce, výběru učebnic, tvorbě učebních pomůcek nebo výukových a vzdělávacích programů apod., mohou se podílet na koncepci školy a plánování činnosti individuálně nebo prostřednictvím metodických orgánů. Tři učitelé jsou členy kabinetů na úrovni okresu. Začínajícím nebo nekvalifikovaným pracovníkům je poskytována odborná a metodická pomoc prostřednictvím zkušeného pedagoga, případně i okresního metodika. Hodnocení pracovníků je prováděno pravidelně dvakrát ročně v souvislosti s přiznáváním osobních příplatků. Podklady získává ředitel vlastní kontrolní činností, další materiály o svých aktivitách předávají čtvrtletně všichni pedagogové. Hodnotící kritéria jsou pracovníkům známá. Morální stimulace spočívá především v podpoře a zájmu ředitele o práci a aktivity učitelů. Hmotná stimulace je zajišťována prostřednictvím nenárokových složek platu. Proces sebehodnocení zatím není dostatečně uplatňován.

Operativní řízení je funkční, efektivní. Vedení školy vytváří podmínky pro uplatňování iniciativy a tvořivosti pedagogů. Pravidelně je prováděno hodnocení pedagogických pracovníků.

Vedení a motivování pracovníků je velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Systém vnitřní kontroly postihuje všechny důležité úseky školy - provozní, ekonomický, hospodářský a výchovně-vzdělávací. Za činnost jednotlivých úseků jsou odpovědní určení pracovníci. Plán kontrolní činnosti nebyl v době inspekce ještě dopracován, uváděné skutečnosti vycházejí z materiálu minulého školního roku. Předložený plán kontrolní a hospitační činnosti má pouze orientační charakter. Dominující byla zejména kontrola výchovně-vzdělávacího procesu. Odpovědnost je rovnoměrně rozložena mezi ředitele školy a jeho zástupkyni (ZŘŠ). Málo jsou využívány metodické orgány v oblasti kontroly a hodnocení výsledků vzdělávání. Kontrolu pedagogické dokumentace pravidelně prováděla ZŘŠ. Výsledky učení jsou ověřovány prostřednictvím vlastních písemných prací zejména v matematice. Standardizované testy škola nevyužívá, k dispozici má programové testové materiály DOTEŠT. Hospitační činnost byla prováděna. Záznamy z hospitací jsou pořizovány, s výsledky a závěry nejsou vyučující prokazatelně seznámeni. Výsledky veškeré kontrolní činnosti jsou s pracovníky projednávány neprodleně, obecné závěry včetně opatření jsou prezentovány na provozních nebo pedagogických poradách. Pro sledování kvality práce pedagogů využívá vedení školy standardní nástroje - hospitační činnost, zapojení a výsledky

v soutěžích, další školní příp. mimoškolní aktivity, vedení dokumentace, plnění dalších úkolů a povinností apod. Čerpání rozpočtu průběžně kontroluje ředitel školy, k dispozici má přesné čtvrtletní výkazy.

Kontrolní činnost byla prováděna, předložený plán postrádá konkrétnost, adresnost. Kontrolní systém a uplatňované mechanismy jsou celkově velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Na základě uvedených skutečností je kvalita řízení hodnocena celkově jako velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Realizované vzdělávací programy: I. stupeň Obecná škola, čj. 12035/97-20
II. stupeň Základní škola, čj. 16847/96-2
- Počet žáků a tříd: 362 žáků - 16 tříd
- Počet integrovaných zdravotně postižených žáků: pět, z toho jeden v péči pedagogicko-psychologické poradny.
- Ve škole je zřízen a maximálně využíván školní klub.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- dokumentace školy - třídní knihy, školní řád, rozvrh hodin, organizační řád, plán kontrolní a hospitační činnosti
- hospitační záznamy
- písemné práce žáků v hodnocených předmětech
- žákovské knížky, sešity
- časové a tématické plány učitelů pro hospitované předměty
- zápisy z jednání metodických orgánů
- dotazník pro rodiče a ředitele školy
- předinspekční dokumentace

ZÁVĚR

Inspekce se zaměřila na kontrolu průběhu výchovně-vzdělávacího procesu na prvním stupni v předmětech matematika, český jazyk, na druhém stupni v předmětech fyzika, matematika a dále na kvalitu řízení. Na základě hospitační činnosti a kontroly předložené dokumentace zjistila velmi dobrou úroveň ve sledovaných oblastech.

Rozpočty stanovené školským úřadem a zřizovatelem umožnily realizaci vzdělávacího programu. Systematicky je prováděn nákup učebnic a učebních pomůcek. Dělené hodiny jsou efektivně využívány v rámci zkvalitnění výchovně - vzdělávacího procesu. Počet vyučovaných hodin nepřekračuje stanovenou normu. Čerpání finančních prostředků z hlediska sledovaných oblastí je efektivní.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vojtěch Dokoupil	V. Dokoupil v.r.
Člen týmu	Mgr. Vít Široký	V. Široký v.r.

V Prostějově dne 11. října 1999

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14.10.1999

Ředitel školy	RNDr. Josef Hrachovec	Josef Hrachovec v.r. Podpis ředitele
---------------	-----------------------	---

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednačního protokolu ČŠI
Školský úřad	8.11.1999	133 237/99-11099
Zřizovatel	8.11.1999	133 238/99-11099

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednačního protokolu ČŠI	Text
8.11.1999	---	Připomínky nebyly doručeny.